

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, *Adalet Bakanı Yılmaz Tunç* tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartın

Hakkâri Milletvekili

Konya/Ereğli T Tipi Kapalı Hapishanesi Kadın Bölümü'nde kalan hasta mahpus Rojdan Tokçu'nun tedaviye erişim hakkı ve sevk talebi konusunda yaşadığı ihlaller, Anayasa ve uluslararası hukuktan doğan haklar bağlamında incelenmesi gereken ciddi sorunlar barındırmaktadır.

İnsan Hakları Derneği (İHD) Ankara Şubesi Hapishaneler Komisyonu'nun hazırladığı raporda, Konya/Ereğli T Tipi Kapalı Hapishanesi'nde kalan Rojdan Tokçu'nun maruz kaldığı psikolojik baskılar detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Tokçu, cezaevi personelinin keyfi ve ideolojik yaklaşımlarının hedefi olmuş, özellikle disiplin soruşturmaları sırasında savunma yapmasına izin verilmemiş ve sürekli olarak sözünün kesildiğini ifade etmiştir. Ayrıca, kendisine yönelik provokatif eylemler de raporda yer almıştır; personellerin toplu halde "Ölürüm Türkiye'm" şarkısını söyleyip, Tokçu'yu provoke etmeye çalıştıkları belirtilmiştir. Bu tür davranışların mahpusun kimliğini hedef aldığı ve psikolojik olarak yıpratıcı bir ortam oluşturduğu vurgulanmıştır. Tüm bu ihlaller, mahpusun temel haklarının ihlali anlamına gelmekte ve cezaevinde can güvenliğini de tehdit eden bir durum yaratmaktadır.

Rojdan Tokçu, yaklaşık 10 aydır zorunlu sevkle bulunduğu bu cezaevinde ağır sağlık sorunları yaşamaktadır. Görme kaybı riskiyle karşı karşıya kalmakta ve düzenli tedavi alamamaktadır. Tokçu'nun tedavisinin düzenli yapılmadığı ve uygun bir sağlık merkezine sevk edilmediği anlaşılmaktadır. Yanında kalan diğer mahpusun başka bir cezaevine sevk edilmesinin ardından, Tokçu'nun tek başına bir hücrede tutulacağı belirtilmiştir. Ayrıca, Tokçu'nun Marmara Kadın Kapalı Cezaevi, Kandıra veya Gebze Kadın Kapalı Cezaevi gibi daha uygun şartlara sahip bir cezaevine sevk talebinin defalarca reddedildiği ve kendisine gönderilen kargoların ya verilmediği ya da 4 ay gibi uzun bir süre sonra teslim edildiği öne sürülmektedir. Bu durum hem insan haklarına hem de ulusal ve uluslararası hukuk normlarına açık bir aykırılık teşkil etmektedir.

Hasta mahpusların tedaviye erişim hakkı, Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan kişi dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığın korunması hakkı kapsamında değerlendirilmelidir.

Aynı zamanda, Türkiye'nin taraf olduğu Birleşmiş Milletler Mahpusların Muamelesine Dair Asgari Standart Kurallar (Mandela Kuralları) ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3. maddesi gereği, cezaevinde bulunan mahpusların sağlık hizmetlerine düzenli ve yeterli bir şekilde erişim hakkı bulunmaktadır.

Tek kişilik hücrede tutulmak ve tedaviye erişimin engellenmesi, mahpusun fiziksel ve psikolojik sağlığını tehlikeye atmakta, uluslararası hukukun ihlali anlamına gelmektedir. Ayrıca, Tokçu'nun benzer mahpusların bulunduğu cezaevine sevk talebinin reddedilmesi, cezaevindeki personelin keyfi yaklaşımlarıyla karşı karşıya kaldığını ortaya koymaktadır. Bu uygulamalar, eşitlik ilkesine aykırı bir tutum sergilenerek mahpusun temel haklarının ihlaline yol açmaktadır.

Bu bağlamda, hasta mahpus Rojdan Tokçu'nun tedaviye erişiminin sağlanması, uygun bir cezaevine sevk edilmesi ve kendisine gelen kargoların zamanında teslim edilmesi gerekmektedir. Bu hususta Adalet Bakanlığı'nın acil olarak harekete geçmesi, cezaevlerindeki hasta mahpusların yaşam haklarının korunması açısından elzemdir.

Bu bağlamda;

1. Rojdan Tokçu'nun sağlık durumu ile ilgili Adalet Bakanlığı'na herhangi bir bilgi ulaşıp mıdır? Kendisi için düzenli sağlık kontrolleri yapılmakta mıdır?
2. Yanında kalan diğer mahpusun başka bir cezaevine sevk edilmesinin ardından Rojdan Tokçu'nun tek başına bir hücrede tutulacağı belirtilmiştir. Bu durumun gerekçesi nedir ve yasal dayanağı var mıdır?
3. Rojdan Tokçu'nun Marmara, Kandıra veya Gebze Kadın Kapalı Cezaevlerinden birine sevk edilmesi talebi hangi gerekçeyle defalarca reddedilmiştir? Mahpusun daha uygun şartlarda bir cezaevine sevk edilmesi konusunda bir planlama yapılmakta mıdır?
4. Rojdan Tokçu'nun ağır sağlık sorunları yaşadığı ve görme kaybı riskiyle karşı karşıya olduğu göz önüne alındığında, uzman bir sağlık merkezine sevk edilmesi yönünde herhangi bir adım atılacak mıdır?
5. Cezaevi personelinin, Rojdan Tokçu'yu psikolojik baskıya maruz bıraktığı, savunma yapmasına izin verilmediği ve toplu halde "Ölürüm Türkiye'm" şarkısı söyleyerek provoke etmeye çalıştıkları İHD raporunda yer almaktadır. Bu iddialarla ilgili herhangi bir disiplin soruşturması başlatılmış mıdır?
6. Tokçu'nun maruz kaldığı psikolojik baskılar ve provokasyonlar cezaevinde can güvenliğini tehlikeye sokmaktadır. Adalet Bakanlığı, mahpusların güvenliği ve psikolojik baskıdan korunması için cezaevlerinde ne tür önlemler almayı planlamaktadır?
7. Hasta mahpusların tedaviye erişim hakkı, Anayasa ve uluslararası normlarla güvence altına alınmıştır. Rojdan Tokçu'nun tedaviye erişim hakkının ihlal edilmesi neden devam etmekte, bu ihlalleri önlemek için Bakanlığınız hangi tedbirleri alacaktır?

8. Mahpuslara gönderilen kargoların 4 ay gibi uzun bir süre sonra teslim edildiği veya hiç verilmediği iddialarıyla ilgili olarak Adalet Bakanlığı herhangi bir inceleme başlatacak mıdır? Bu uygulamalarla ilgili cezaevi yönetiminin keyfi yaklaşımlarına karşı ne gibi önlemler alınmaktadır?
9. Rojdan Tokçu'nun sağlık durumu göz önüne alındığında, tedavi süreçlerinin hızlandırılması ve gerekli sevklerin yapılması konusunda Bakanlığınızın bir denetim mekanizması bulunmakta mıdır?
10. Cezaevinde psikolojik ve fiziki taciz iddiaları, mahpusların sağlık hakları ve yaşam güvenliği göz önüne alındığında, bu tür durumlarla karşılaşıldığında sorumluluğun cezaevi yönetiminde olduğu bilinmekte midir? Bu konuda ne gibi önlemler alınacaktır?